ВІДГУК

ОФІЦІЙНОГО ОПОНЕНТА

на дисертацію Болбаса Олександра Миколайовича « Механізми державного управління формуванням страхового фонду документації культурних цінностей в Україні», подану до захисту на засіданні Спеціалізованої вченої ради Д 64.707.03 у Національному університеті цивільного захисту України на здобуття наукового ступеня кандидата наук з державного управління за спеціальністю 25.00.02 – механізми державного управління

Актуальність теми дисертаційної роботи.

Одним із основних завдань державних органів виконавчої влади й органів державної влади України є забезпечення надійного і довготривалого збереження найважливіших видів державних документів і організація оперативного доступу до них у разі настання надзвичайних або критичних ситуацій, що можуть призвести до втрати або недоступності ключової документації із забезпечення економічної, військової та інформаційної безпеки держави. Для вирішення цього завдання в нашій країні діє система згідно із Законом України "Про страховий фонд документації України". Найважливішими завданнями органів державного управління щодо об'єктів культурної спадщини є їх збереження і забезпечення ефективності їх використання. Для успішного вирішення цих завдань потрібне вдосконалення механізму державного управління фондами нерухомої культурної спадщини. Збереження об'єктів культурної спадщини забезпечується здійсненням специфічних реноваційних заходів, що вимагають залучення значних фінансових ресурсів. Наразі недолік фінансування є однією з головних причин втрат об'єктів культурної спадщини. Більшість розвинених країн світу, що володіють інформацією стратегічного й оборонного характеру, мають сучасне виробництво, унікальні наукові і промислові конструкторські організації, розвинену інфраструктуру, культурну спадщину світового значення, одним із провідних аспектів своєї.

Ступінь обґрунтованості й достовірність основних наукових положень, висновків і рекомендацій, сформульованих в дисертації

Основні наукові положення, висновки і практичні рекомендації, що викладені в дисертації, є логічними і послідовними. Обґрунтованість представлених здобувачем наукових положень базується на аналізі інформаційно-нормативної бази, законодавчих актів України, вітчизняних і зарубіжних публікацій.

Теоретичну та методологічну основу дослідження становлять фундаментальні положення теорії державного управління, а також наукові праці вітчизняних і зарубіжних вчених із питань державного управління формуванням страхового фонду документації культурних цінностей в Україні.

Ознайомившись з дисертацією Болбаса Олександра Миколайовича, зазначимо, що робота відрізняється змістовністю, логічною побудовою викладенням матеріалу, комплексним розкриттям досліджуваної проблеми. Завдяки цьому автор досяг поставленої перед собою мети дослідження.

Дисертацію присвячено обґрунтуванню теоретичних засад та розробці практичних рекомендацій щодо удосконалення механізмів державного управління формуванням страхового фонду документації культурних цінностей в Україні.

Для реалізації мети й завдань дослідження використовувалася сучасна наукова методологія, заснована на принципах: системного підходу, специфіка якого визначається тим, що він орієнтує дослідження на розкриття цілісності об'єкта і механізмів, що її забезпечують, на виділення різноманітних типів зв'язків складного об'єкта і зведення їх в єдину теоретичну картину.

Автором використано низку наукових методів, зокрема: гіпотетико-дедуктивний метод формування методології дисертаційного дослідження, який дав змогу сформувати гіпотезу дослідження, побудувати евристичні моделі охарактеризувати понятійний апарат державного управління формуванням страхового фонду документації культурних цінностей в Україні.

Дедуктивний доказ висунутої гіпотези дослідження не тільки підтвердив

правильність формування його методології, справедливість висновків, а й дав можливість також висунути й верифікувати практичні рекомендації з удосконалення досліджуваного об'єкта; структурно-функціональний аналіз, сутність якого полягає у виділенні елементів системи механізмів державного управління формуванням страхового фонду документації культурних цінностей в Україні, ряд порівняльних методів, що надали можливість аналізу стандартів державного управління формуванням страхового фонду документації культурних цінностей в Україні; статистичний метод, що дав змогу розкрити реальні й точні факти стану досліджуваного об'єкта; прогностичний метод, за допомогою якого визначено більш віддалені перспективи його розвитку; теоретико-концептуальний метод, що визначив напрям дослідження, втілений в аналізі функцій, структури та параметрів об'єкта, та дав змогу позначити, осмислити, описати та порівняти роль механізмів державного управління формуванням страхового фонду документації культурних цінностей в Україні, уточнити їх функції в діяльності кожної з підсистем, оцінити результати управлінського впливу, виявити перспективи й механізми.

Наукова новизна одержаних результатів полягає у вирішенні наукового завдання щодо розвитку теоретичних засад та обґрунтування науковоприкладних рекомендацій з удосконалення механізмів державного управління формуванням страхового фонду документації культурних цінностей в Україні.

Найсуттєвіші результати дисертаційного дослідження, які містять наукову новизну, полягають у тому, що:

Автором вперше в дисертаційному дослідженні:

розроблена модель державного управління процесами збереження і використання регіонального фонду нерухомої культурної спадщини заснована на інтеграції форм, методів та інструментарію державних дій в єдиний організаційно-економічний механізм, що включає нормативно-інформаційну, організаційно-управлінську і фінансово-економічну підсистеми, та забезпечує ефективність функціонування регіонального фонду нерухомих пам'ятників в

економічному просторі регіону;

в дисертаційному дослідженні було удосконалено:

методику оцінки інвестиційної пріоритетності нерухомих пам'ятників історії і культури, що заснована на комплексному аналізі функціональної і соціокультурної цінності об'єктів культурної спадщини і ризиків їх втрати, та дозволяє зробити обґрунтований відбір нерухомих пам'ятників для включення в регіональні цільові програми;

інструменти та напрями адміністративно-правового механізму охорони культурних цінностей, як сукупність організаційних структур, нормативноправової бази, форм, методів, інструментарію державної дії, регіональних страхових фондів нерухомої культурної спадщини, що забезпечують збереження, і сприяючих підвищенню ефективності їх використання в економічному просторі держави;

набуло подальшого розвитку:

методичні підходи реформування системи фінансового механізму державного управління страхового фонду документації про культурні цінності, які, на відміну від попередньо існуючих, включають метод прогнозування майбутнього стану фінансування заходів на основі партнерської участі провідних науково-дослідних інституцій, галузевих компаній, міжнародних, громадських організацій, вітчизняних та іноземних експертів, що забезпечить формування публічної, високоякісної моделі страхового фонду документації України;

визначення основних критеріїв віднесення переліку культурних цінностей до документації, яка підлягає закладанню до страхового фонду документації України, її суть і систематизація особливості нерухомих об'єктів культурної спадщини як споживчих благ, та об'єктів соціально-економічних стосунків на регіональних ринках, як капіталу. Обґрунтування їх приналежності до класу мериторних благ, зумовлююча необхідність державного управління функціонуванням об'єктів культурної спадщини в економічному просторі сучасних регіонів, і доцільність перенесення домінанти мериторної активності.

Повнота висвітлення результатів дослідження в опублікованих працях та авторефераті.

Основні результати дисертаційного дослідження оприлюднені на міжнародних наукових конгресах та науково-практичних конференціях в різних містах України, а також за кордоном.

Основні положення дисертаційної роботи опубліковано в 10 наукових працях, у тому числі 6 – стаття в наукових фахових виданнях, із них 1 – стаття в зарубіжному виданні, 4 – тез конференцій . Загальний обсяг публікацій автора за темою дослідження –3, 85др.арк.

У наукових працях в повній мірі віддзеркалено всі розділи рецензованої дисертації.

Оцінка оформлення дисертації

Дисертація та автореферат оформлені згідно з існуючими вимогами . Зміст дисертаційної роботи логічний, виклад матеріалу послідовний і достатньою мірою розкритий.

Зміст автореферату повністю ідентичний основним положенням дисертації. В цілому дисертаційна робота та автореферат, написані літературною українською мовою, легко читаються і сприймається.

Практичне значення дисертаційної роботи.

Основні положення й висновки дисертації можуть використовуватися фахівцями під час написання підручників і навчальних посібників, створення навчально-методичної літератури; в роботі органів державної влади та у процесі формування сучасних засад державного управління формуванням страхового фонду документації культурних цінностей в Україні.

Теоретичні рекомендації та напрацювання, викладені в дисертації стосовно методів підвищення ефективності державної підтримки у сфері збереження культурної спадщини, використовуються в роботі Департаменту страхового фонду документації Державної архівної служби України (довідка про впровадження № 73/01-09 від 14.09.2020 р.) та Адміністрації Індустріального району Харківської міської ради (15/01-12 від 23.10.2020 р.).

Дискусійні положення та зауваження щодо змісту дисертації.

Позитивно оцінюючи виконане дослідження, вважаємо за доцільне висловити деякі зауваження і побажання:

1. В дисертаційній роботі автор використовує занадто велику кількість понятійних скорочень як то НАФ, ДРНКН, СФД КЦ та інші.

2. Практичне значення одержаних у роботі результатів дійсно є підґрунтям до формування інноваційного підходу щодо страхового фонду документації культурних цінностей в Україні; але, на жаль, автором не надано власної оцінки, коли запропоновані напрями удосконалення адміністративно-правового механізму управління охорони культурних цінностей, може бути ефективно втілено в Україні.

3. В авторефераті залишилися не розкритими пропозиції автора щодо впровадження сучасних методів підвищення ефективності державної підтримки у сфері охорони культурних цінностей та не показано їхнього впровадження в сучасній системі державного управління;

4. В підрозділі 1.1. автором надано аналіз проблеми з точки зору українських та закордонних вчених, але не проаналізовано останніх бібліографічних надходжень наукових робіт з охорони культурних цінностей (стор. 18-33).

5. В авторефераті дисертаційного дослідження не було відображено структуру організаційного механізму державного управління розвитком страхового фонду документації культурних цінностей в Україні, та на жаль бракує статистичного матеріалу за обраною темою, хоча в рукопису їх достатньо.

В той же час слід відзначити, що вказані зауваження ні в якій мірі не знижують загальної наукової і практичної цінності роботи і не впливають на достатньо позитивну оцінку дисертації Болбаса Олександра Миколайовича.

Загальний висновок

Таким чином, слід зазначити, що дисертаційна робота Болбаса Олександра Миколайовича «Механізми державного управління формуванням страхового фонду документації культурних цінностей в Україні», відповідає вимогам МОН України, пунктів 9,10, 12 Порядку присудження наукових ступенів і присвоєння вченого звання старшого наукового співробітника, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 24 липня 2013 року №567, а саме: є завершеною кваліфікаційною науковою працею, у якій отримано нові науково обґрунтовані результати в галузі науки державного управління, що розв'язують конкретну наукову проблему, а її автор заслуговує на присудження наукового ступеня кандидата наук з державного управління за спеціальністю 25.00.02 – механізми державного управління.

Офіційний опонент:

професор кафедри публічного управління та підприємництва
Національного аерокосмічного
університету ім. М.Є. Жуковського «ХАІ»
доктор наук з державного управління, професор
Заслужений діяч науки і техніки України **А.О. Дєгтяр**

ЗАВІРЯЮ
Учений секретар ХАІ
Чмихун С.Є.